

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

חוקת

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ה

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

דבורה לאה תחי'

ליום הולדתה, ביום הבהיר - כ"ח סיון ה'תשע"ט
החייל ב"צבאות השם" שניאור זלמן הכהן שיחי'
ליום הולדתו העשירי, ביום ב' תמוז ה'תשע"ט
החייל ב"צבאות השם" שלום דובער הכהן שיחי'
ליום הולדתו הי"ב, ביום הבהיר - י"ג תמוז, חג הגאולה ה'תשע"ט
ולזכות אחיהם ואחיותיהם חיילי "צבאות השם" שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' יחזקאל הכהן וזוגתו מרת נחמה עטא שיחיו רייבארן

* * *

לזכות

החייל ב"צבאות השם" זכרי' שי' חמי
ליום הולדתו השישי, ביום הבהיר - י"ב תמוז, חג הגאולה ה'תשע"ט
ולזכות אחיו
חיילי "צבאות השם" יוסף נתן ובנימין משה שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הו"ח ר' אברהם וזוגתו מרת לי לאה שיחיו חמי

* * *

לזכות

החייל ב"צבאות השם" מיכאל שי'
ליום הולדתו השני ביום י"ד תמוז ה'תשע"ט
ולזכות

אחיותיו ואחיו חיילי "צבאות השם"
מושקא, חנה, מנחם מענדל ורבקה שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' שניאור זלמן וזוגתו מרת רחל שיחיו ניגן

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

חוקת

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פריצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32 ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

33 ע"ד ובדוגמת בית המקדש – ש„הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

א. „ויכו אותו“ – משה הרגו

בסוף הפרשה מצטט רש"י בפירושו את המלים „ויכו אותו“, ומפרש: „משה הרגו“. כלומר, למרות שנאמר „ויכו“, בלשון רבים, משה בעצמו הרגו. רש"י מסיים בהוכחה לפירושו – „כדאיתא בברכות...“, כדלהלן בסעיף ב'.

מנין מסיק רש"י, בפשוטו של מקרא, ש„משה הרגו“, בשונה ממה שמובן בפשטות מן הנאמר „ויכו אותו“, בלשון רבים, שכל ישראל, רבים, הרגוהו? על כך אומר המהר"ל מפראג, שרש"י לומד זאת מהפסוק הקודם, שבו מובאים דברי הקדוש-ברוך-הוא למשה „אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו...“ –

ובפסוק נאמר „ויכו אותו“ בלשון רבים, כי לאחר המלה „אותו“ נאמר „ואת בניו ואת כל עמו“, ולכן נאמר „ויכו“ בלשון רבים, כי „אותו ואת בניו ואת כל עמו“, את כל אלה, הרגו משה ובני ישראל.

אך אין מובן:

א) במקומות רבים אנו מוצאים שהקדוש-ברוך-הוא דיבר אל משה לגבי כל ישראל, ולא לגבי עצמו, בלשון יחיד. כגון: „אנכי שולח מלאך לפניך לשמך... ולהביאך אל המקום...“², „הנני גורש מפניך את האמורי...“³ – למרות שהיה זה לאחר פטירת משה⁴. וזאת, מפני שה' דיבר אל משה כשליח וכנציג של כלל ישראל. ומיה ההוכחה מהנאמר „בידך נתתי אותו“, ש„משה הרגו“?⁵

ב) אף אם נאמר, שהלשון „בידך נתתי“ שונה מ„לפניך“ ומ„מפניך“ וכדומה, הרי אנו מוצאים אותו ניסוח לגבי סיחון – „ראה נתתי בידך את סיחון מלך חשבון האמורי“⁶, ואף-על-פי-כן אין רש"י אומר על סיחון, ש„משה הרגו“⁷. ואין מובן: במה שונה הביטוי „בידך נתתי“ המופיע בפסוקנו לגבי עוג, מהביטוי „נתתי בידך“ המופיע לגבי סיחון?

ג) באותו פסוק העוסק בעוג, לאחר המלים „כי בידך נתתי אותו“ נאמר „ואת כל עמו...“. אם רש"י סובר, שבמלה „בידך“ הכוונה היא לידיו של משה, הוא היה צריך להסביר, שלא זו בלבד ש„משה הרג את עוג, אלא גם „את כל עמו“.

אבל מכך שרש"י מצטט רק את המלים „ויכו אותו“, ואינו מציין אפילו ברמזו של „וגו“ למלים „ואת בניו ואת כל עמו“, ומפרש ש„משה הרגו – רק את עוג, מובן⁸, שלגבי „ואת בניו ואת כל עמו“ מסביר רש"י את המלה „ויכו“, בלשון רבים, כפשוטה. ולפיכך הכרחי לומר, שגם משמעות המלה „בידך“ אשר בפרשתנו – לגבי „ואת כל עמו“ היא: בידיהם של ישראל. והיכן נרמז, שלגבי „אותו“ משמעות המלה „בידך“ היא: בידי משה?

ב. ההוכחה ממסכת ברכות

לאחר שמפרש רש"י „משה הרגו“, הוא ממשיך ואומר: „כדאיתא בברכות בהרואה⁹ עקר טורא בר תלתא פרסי... (=עוג עקר הר בקוטר שלש פרסאות).“

(6) דברים ב, כד.

(7) ואדרבה מפשטות לשון הכתוב (פרשתנו כא, כד) „ויכו ישראל לפי חרב“ (ואינו מחלק בין סיחון לעמו) משמע, ש„ויכוהו ישראל“ קאי גם על סיחון.

(8) וגם: באם ס"ל לרש"י ש„משה הרג גם את כל עמו, הוצרך להביא מקור לזה בדברי חז"ל, כמו שכותב „כדאי“ בברכות כו" בנוגע לעוג.

(9) נד, ב.

(1) כא, לד.

(2) משפטים כג, כ.

(3) תשא לד, יא.

(4) והרי כלפי שמיא ה' גלוי גם אז ש„משה לא יכנס לארץ“ (ולהעיר מפרש"י שמות ד, יג. בשלח טו, יז) ועד שביום שנוולד ה' „סופו ללקות במים“ (רש"י שמות א, כב. פרשתנו כ, יג).

(5) ובפרט שבפרשה זו עצמה (כא, כא) נכר פירש רש"י, שמה שלפעמים תלה הכתוב השליחות בישראל ולפעמים במשה היא לפי „שמה הוא ישראל וישראל הם משה“ (וראה לקמן סעיף ה').

פרץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפנייהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שע"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", ע"י ש"פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפנייהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"ש שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23 אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24 מיכה ב, יג.

25 ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26 ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27 תבוא כט, ג.

28 ברכות ל, א.

29 שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30 משלי יד, כח.

31 ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

בכך אין מובן:

א) במקומות רבים שבהם מצטט רש"י מאמר חז"ל, הוא אומר "רבותינו אמרו" וכדומה, ואינו מציין היכן מופיע המאמר¹⁰. אף במקרה שבו הוא בכל זאת מציין, מסיבה כלשהי, באיזו מסכת וכדומה מופיע המאמר, הוא מסתפק בציון שם המסכת וכדומה¹¹. מדוע אין הוא מסתפק בפסוקנו במלים "כדאיאת בברכות", ומוסיף "בהרואה"?

ב) ההוכחה מהגמרא לכך ש"משה הרגו" איננה, לכאורה, מהמלים "עקר טורא בר תלתא פרסי", אלא מסוף דברי הגמרא "ומחיה בקרסוליה וקטליה (=היכהו בקרסולו והרגו)". ואם כך, צריך היה רש"י, לכאורה, לצטט את המלים האחרונות של הגמרא. ואילו רש"י רק רומז למלים האחרונות על ידי "כו", ואת המלים "עקר טורא בר תלתא פרסי", שאינן מוכיחות, לכאורה, ש"משה הרגו" – אותן מצטט רש"י במפורש¹²!

ג. "אל תירא אותו" – משה ולא בני ישראל

ההסבר לכל זאת הוא:

בפסוק הקודם מסופר, שכאשר "ויצא עוג מלך הבשן לקראתם"¹³, אמר הקדוש-ברוך הוא למשה "אל תירא אותו"¹, ומפרש רש"י: "שהיה משה ירא להילחם, שמא תעמוד לו זכותו של אברהם".

ולכאורה, רש"י מצטט שם את המלים "אל תירא אותו", המופיעות בהמשך ל"ויאמר ה' אל משה", ולכן, אילו היה רש"י כותב "שהיה ירא" באופן סתמי, היינו יודעים שהכוונה היא למשה. מדוע צריך רש"י לבאר "שהיה משה ירא"?

בכך מתכוון רש"י להדגיש, שרק משה היה ירא:

כל שאר בני ישראל, בראותם את עוג מלך הבשן, ראו בו רק גוי גדול, ולא יראו מפניו, כי היו בטוחים ש"בכוח תפלתו של משה" ודאי ינצחוהו,

כמסופר לפני כן¹⁴, שהמרגלים אשר שלח משה "לרגל את יעזר" כבשו בעצמם את העיר, למרות שלחיותם היתה רק "לרגל", והם עשו זאת באומרים: "בטוחים אנו בכוח תפלתו של משה".

אך משה רבינו – הוא ראה בעוג את "זכותו של אברהם", ולכן הוא חשש: כיון שארץ סיחון ועוג אינה חלק מארץ שבעת העממין, ייתכן, ש"זכותו של אברהם תעמוד לו", שלא יוכלו לכבושו ויהא הכרחי לחפש דרך אחרת להיכנס לארץ ישראל¹⁵, כפי שהיה בארץ אדום¹⁶. לכן הבטיח לו הקדוש-ברוך-הוא "אל תירא אותו, כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו ואת ארצו".

ד. "אותו" – בידי משה, "כל עמו" – בידי ישראל

כיון שביחס לעוג היה משה שונה מכל בני ישראל, שהרי רק הוא חשש מפניו, ואילו שאר בני ישראל לא חששו כלל מפניו, אלא, להיפך, היו בטוחים בנצחון עליו – בכוח תפלתו של משה,

לכן אי אפשר לפרש, שבדברי הקדוש-ברוך-הוא "אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו" הכוונה היא לידיהם של כל ישראל, כב"נתתי בידך את סיחון"...

שהרי, כיון שדברי ה' "כי בידך נתתי אותו" (את עוג) נאמרו בהמשך ל"אל תירא אותו", לפיכך, כשם ש"אל תירא אותו" מופנה דוקא כלפי משה, לא כנציג של כל ישראל, שהרי הם לא יראו מעוג, כך גם המלים "כי בידך נתתי אותו", הבאות כהמשך

14 כא, לב. רש"י שם.

15 אבל פשוט, שמשה לא ה' ירא שזכותו של אברהם תעמוד לו לנצח את ישראל ח"ו – כי פשוט שזכותו של אברהם לא תעמוד לעוג יותר מאשר לישראל, ודעו של אברהם (וראה חז"ל מהרש"א לברכות שם ד"ה אבן).

16 פרשתנו כ, כא. כא, ד.

10 ראה לדוגמא בפרשתנו יט, טז. כא, כ, כט.

11 ראה לדוגמא בפרשתנו יט, כ. כא, א.

12 ואם לציין התחלת הסוגיא (שזוהו דוחק – דמאי קמ"ל) מספיק "עקר טורא".

13 כא, לג.

וכסיבה ל"אל תירא אותו" – כוונתן לידי משה. משום כך מפרש רש"י, שלמרות שנאמר "ויכו אותו", בלשון רבים, הכוונה היא ש"משה הרגו".

אמנם, לאחר המלים "כי בידך נתתי אותו" ממשכה התורה ואומרת "ואת כל עמו ואת ארצו", ואמנם, את "כל עמו" הרגו אחרים מבני ישראל – הרי זאת מפני שלגבי "כל עמו" לא היה משה שונה משאר ישראל, כי חששו היה רק מפני עוג "שמא תעמוד לו זכותו של אברהם", ולפיכך אפשר להסביר, שבביטוי "בידך נתתי" לגבי "כל עמו" הכוונה היא לנתינתם בידיהם של כל ישראל, ואילו לגבי "אותו", שבכך שונה משה מכלל ישראל, הכרחי להסביר שהכוונה היא דוקא לידי של משה.

השליחות לסיחון היתה "אעברה בארצך לא נטה בשדה ובכרם...¹⁹", בקשר לכל ישראל, שהם לא יעברו בשדה ובכרם ולא ישתו "מי באר" וכו'. ולכן, למרות שמה שלח את השליחים, בכל זאת, כיון שכל השליחות היא בשם כל ישראל²⁰, אפשר לומר גם על שליחות השליחים – "וישלח ישראל", כי "משה הוא ישראל וישראל הם משה".

אך לא כן לגבי הכאת עוג: אמנם, משה הרגו בשביל ישראל, אך לא היה זה בשם ובשליחותם, ולכן לא ייתכן לומר, שכיון ש"משה הוא ישראל וישראל הם משה" תיחס התורה את הכאת עוג על ידי משה, לישראל. ושוב נותרת אפוא השאלה בעינה: מדוע נאמר "ויכו אותו" בלשון רבים?

ו. "משה" ו"בני ישראל" – זכויות שונות

לכאורה ניתן היה להשיב, שנאמר "ויכו בלשון רבים, ולא "ויך" בלשון יחיד, כי למלה "ויך" היתה התורה צריכה להוסיף מלים מיותרות:

התורה מספרת כאן, שהרגו "אותו ואת בניו ואת כל עמו". וכיון ש"את בניו ואת כל עמו" הרגו אחרים מבני ישראל, כדלעיל בסעיף א', הרי אילו היה נאמר (לגבי עוג) "ויך אותו" בלשון יחיד, צריכה היתה התורה לומר "ויך משה ובני ישראל אותו ואת כל עמו" וכדומה, שאז היו המלים "ויך משה" מתייחסות ל"אותו", והמלים "ובני ישראל" היו מתייחסות למלים "את בניו ואת כל עמו",

וכדי לחסוך במלים מיותרות, נאמר מיד "ויכו" בלשון רבים, כשהמשמעות היא²¹,

שלא למדו עדיין, ורק אחרי שמפרש ובמקום אחר תולה השליחות במשה (בנוגע להשליחות אל סיחון) מביא דוגמא לזה, שגם בהשליחות אל מלך אדום מצינו כן. – וראה לקו"ש ח"ג ע' 132 ואילך.

19) כא, כב.

20) וראה בארוכה לקו"ש ח"ח ע' 144 ואילך. אלא ש"מ", הווקא רש"י להטעם "שמשה הוא ישראל וישראל הם משה" – מכיון ששילוח המלאכים ["וישלח"] עשה משה.

21) וכפירושו הגוי"א כאן (נעתק לעיל ס"א).

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו:

"רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז" דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

15) ישע"י יא, יא-יב.

16) תהלים קכו, ב.

17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק

פינו" (ברכות לא, א).

18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדוד"ש שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעווען סעווענטי".

21) ויצא כה, יד.

22) וישב לה, כט.

ה. מדוע "ויכו אותו" בלשון רבים?

אך שואל "בן חמש (למקרא): אם "משה הרגו", מדוע אכן נאמר "ויכו אותו" בלשון רבים, שמכך מובן שבני ישראל הרגוהו?

אמנם, רש"י כבר אמר לפני כן, ש"משה הוא ישראל וישראל הם משה", אך בכל זאת מובן בפשטות, שלגבי פעולה שעשה משה לא ייאמר בתורה שבני ישראל עשו זאת:

כאשר נאמר לפני כן¹⁷ "וישלח ישראל מלאכים", למרות שמשה שלחם¹⁸, הרי מטרת

17) כא, כא.

18) וכשליחות המלאכים אל מלך אדום, שמפורש בכתוב (כ, יד) וישלח משה.

ויש לומר, שכוונת רש"י ב"ובמקום אחר תולה השליחות במשה" היא [?א להקשות מהפסוק ואשלח מלאכים ממדבר קדמות (דברים ב, כו) – שהרי פסוק זה לא למד עדיין התלמיד – כי אם] לתרץ: מדוע שלח ישראל מלאכים לסיחון, ומ"ש מהשליחות למלך אדום שמשה שלח? ועל זה מתרץ אה"ג, שגם שליחות זו שלח משה, ומש"כ "וישלח ישראל" הוא לפי שלפעמים תולה הכתוב במשה ולפעמים בישראל.

ועפ"ז מובן בפשטות מה שגם הסתירה שבכתובים בנוגע להשליחות למלך אדום מפרש רש"י בפסוק וישלח גו' אל סיחון ולא פירש זה בפסוק וישלח משה גו' אל מלך אדום (כ, יד) שלפ"ז – כי בפסוק וישלח משה גו' לא קשה להתלמיד מהפסוק וישלח ישראל שבספר שופטים (יא, יט)

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה (יפוצו מעינותיך חוצה), עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתידי", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

שההכאה של "אותו ואת בניו ואת כל עמו" ביחד היתה על ידי רבים – משה ובני ישראל. אך תירוץ זה אינו "חלק":

כיון ש"משה", אשר היה אוהב ישראל²² והביט על ישראל בעין טובה²³, חשש "שמא תעמוד לו זכותו של אברהם", מובן לכאורה, שלמרות כל המעלות והשבחים של ישראל, היתה אפשרות לומר שלא היה די בזכותם כדי לנצח את עוג, מפני שיש לו "זכותו של אברהם".

ולפי זה צריך לומר, לכאורה, שדברי הקדוש-ברוך-הוא למשה "אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו" נאמרו מפני זכותו של משה,

וכיון שלצורך הריגת עוג הזדקקו דוקא למשה – בשונה מהריגת "בניו ואת כל עמו", אשר היתה יכולה להתבצע גם על ידי בני ישראל אחרים – לא ייתכן שהתורה תכלול שני ענינים שונים אלו ביחד, אף כדי לחסוך במלים, ותאמר "ויכו אותו", בהתייחסות אל משה ואל בני ישראל גם יחד?

את התשובה לשאלה זו מבהיר רש"י בדבריו "עקר טורא בר תלתא פרסי", כפי שיוסבר להלן.

ז. עוג איבד את זכותו

עוג עקר דוקא הר שקוטרו שלש פרסאות, מפני שזה היה גודלו של השטח שבו שהו כל בני ישראל²⁴. כלומר, בעקירת ההר "בר תלתא פרסי" הוא רצה להכרית – ח"ו היה לא תהיה – את כל ישראל.

מכך מובן, שבכך ש"עקר טורא בר תלתא פרסי" הרי לא זו בלבד שעוג חטא חמור, אלא הוא אף איבד את "זכותו של אברהם": אילו רצה להרוג ח"ו רק חלק מבני ישראל, או

אפילו את רובם, ניתן היה עדיין לחשוב שתישמר לו הזכות על שסיפר לאברהם "כי נשבה אחיזר²⁵, ועל ידי כך הביא לידי "וישב... את לוט אחיזר"²⁶. אך כאשר "עקר טורא בר תלתא פרסי" כדי למחות ח"ו את זרעו של אברהם לחלוטין²⁷, הוא ביטל בכך את זכותו.

לפיכך יוצא, שלמרות שמלכתחילה אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה "אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו" – שדוקא משה יכול היה להורגו – בכל זאת, כאשר משה הרגו בפועל, לא הזדקקו דוקא לזכותו של משה, כי בינתיים עוג "עקר טורא...". וגם שאר בני ישראל יכלו להורגו, ולכן אומרת התורה "ויכו" בלשון רבים.

ח. משה הרג את עוג בשליחות כל בני ישראל

לפי האמור לעיל יש לומר, שהתורה אומרת "ויכו אותו" בלשון רבים, לא רק משום שלא היה אז צורך דוקא בזכותו של משה, כדלעיל, ולכן אפשר לכלול את הכאת עוג ביחד עם הכאת בניו וכל עמו על ידי כל ישראל, אלא גם מפני שלגבי הכאת עוג עצמו – "אותו", הרי למרות ש"משה הרגו", הוא עשה זאת בשליחותם של כל ישראל:

כיון שעל ידי המעשה של "עקר טורא בר תלתא פרסי" התכוון עוג להרוג את כל בני ישראל ח"ו, כדלעיל, לכן חייב כל יהודי להורגו, כהלכה ש"הבא להרגך השכם להרגו"²⁸, ולפיכך יוצא, ש"משה הרג את עוג בשליחותם של כל בני ישראל, ומשום כך נאמר "ויכו" בלשון רבים.

(25) לך יד, יג"ד.
(26) שם, טז.

וגם להפירוש שכוונתו היתה בכדי "שיהרג אברהם" (רש"י לך יד, יג), בכל זה, מכיון שזה הי' רק בכוונה, אבל בפועל גרם עי"ז להצלת לוט [שאברהם החשיבו כעצמו, וסיכן את עצמו להצילן] הי' לו "זכותו של אברהם".
(27) ואף שגם בעת "ויגד לאברהם גו" היתה כוונתו בכדי "שיהרג אברהם" – הרי הי' זה רק בכוונה, משא"כ כשבפועל "עקר טורא".
(28) רש"י משפטים כב, א (מסנה' עב, א) ובכ"מ.

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובניו) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחר ש"מקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.
(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).
(3) מגילה כט, א.
(4) ספ"א.
(5) ראה סנהדרין צח, א: "יתיב אפיתחא דרומי".
(6) יל"ש ישעי' רמו תצט.
(7) ועפ"י יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

שיחות

חוקת

לקוטי

יומי³⁰. ואחד הרמזים³¹ שבפרשתנו בקשר ל"ב"י"ג תמוז הוא:

כשם שלגבי עוג מלך הבשן, הרי בתחילה נאמר "בידך נתתי אותו", ואף בפועל "משה הרגו", אך על ידי כך נעשה הדבר לנס של כל ישראל – "ויכו" בלשון רבים,

כך גם לגבי הגאולה של "ב"י"ג תמוז, שעל ידי הייסורים ומסירות הנפש של הרבי בעל הגאולה – "אתפשטותי דמשה" שבדורנו, הוא הביא את הגאולה ל"כל מחבבי תורתנו הקדושה שומרי מצוה", ואף למי שרק "בשם ישראל יכונה"³²,

שכל יהודי – אף מי שרק "בשם ישראל יכונה", הרי רק אם חפץ הוא בכך, ביכולתו להיכנס מיד לארץ ישראל ברוחניות, ואין הוא צריך להכניע את עוג, כי כבר "ויכו אותו",

וזהו ההכנה וההקדמה לכניסה לארץ ישראל בגשמיות, הגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, בקרוב ממש ובעגלא דידן.

(משיחת ש"פ חוקת תשכ"ה)

(30) זח"ב סג, ב. פח, א.

(31) עוד ענינים בפ' חקת השייכים ל"ב תמוז – ראה לקו"ש ח"ח ס"ע 129 ואילך.

(32) לשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת י"ב תמוז הראשונה – בשנת תרפ"ח (נדפס בסה"מ תש"ח ע' 263). וראה לקו"ש ח"ח בהוספות ע' 329 ואילך.

ט. פרק "הרואה" – הוכחה שהדבר קשור לרבים

לפי זה מובן מדוע אין רש"י מסתפק בדבריו "כדאיתא בברכות" ומוסיף "בהרואה", כי על ידי כך הוא רומז, שהענין של "משה הרגו" קשור לכל ישראל:

בפרק הרואה מדובר על הברכות שיש לברך כאשר אדם "רואה" דברים מסויימים, ובתחילת הפרק²⁹ מדובר על הברכה "ברוך שעשה ניסים לישראל" – כלומר, "ניסא דרבים", שהרי ל"ניסא דיחיד" יש דינים מיוחדים.

מכך שהמעשה של "עקב טורא..." מופיע בפרק הרואה בהמשך ל"אבן שביקש לזרוק עוג..." שזוהי אחת הדוגמאות ל"מקום שנעשו בו ניסים לישראל"²⁹ – הרי זאת הוכחה שהדבר קשור לרבים,

לכן מוסיף רש"י "בהרואה", כי על ידי כך מובן יותר מדוע נאמר "ויכו לשון רבים".

י. גאולת י"ב"י"ג תמוז – לכל ישראל

מה"ענינים מופלאים" ו"יינה של תורה" שבפירוש רש"י זה:

פרשת חוקת נקראת פעמים רבות בשבת שלפני י"ב"י"ג תמוז, ו"מיניה מתברכין כולא

(29) נד, א.

לזכות

כ"ק אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

☞ ☞ ☞

ויה"ר שע"י קיום הוראת
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)
להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',
שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

☞ ☞ ☞

יחי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעוֹלָם וָעֶד